

ΘΕΜΑ

Δώδεκα ταινίες από τη Βραζιλία προτάσσουν τον χαρακτήρα και τους ανθρώπους της μακρινής χώρας, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Βραζιλιάνικου Κινηματογράφου. Αν' αυτές, τα πορτρέτα τεσσάρων προσοικειωμένων της χώρας - φίλος του Τομ Σοππλι που έγραψε το περίφημο τραγούδι «I Gitt From Ipanema και του Άιρτον Σένα, του ιδρυτικού οδηγού της Φόρμουλα 1 που κέρδισε εκατομμύρια θεατές στους αγώνες του- φέρνουν την αχανή χώρα σε μια εγγύτητα που χωρίς τη μεσολάβηση της μεγάλης οθόνης, θα ήταν αδύνατη.

Γράφη: © Marina Maccioni

Πολιτιστικός Μήνας και Φεστιβάλ Κινηματογράφου από το Ίδρυμα ΦΑΡΟΣ

Η Βραζιλία μέσα από τους ανθρώπους της

Η Ζωή, οι μουσικές, οι συμμορίες, οι πόλεις με τους σκοτεινούς παραδρόμους, οι σπουδαίοι άνθρωποι της Βραζιλίας, περασμένων χρόνων και της σημερινής εποχής, παρουσιάζονται από το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος στο πλαίσιο του φετινού Πολιτιστικού Μήνα Βραζιλίας. Ξεκινώντας από αύριο, 1η Οκτωβρίου, με τη διάθεση βιβλίων σχετικών με τη μακρινή χώρα της Νοτίου Αμερικής σε ειδικές τιμές (στο βιβλιοπωλείο Moufflon), ο Πολιτιστικός Μήνας εκτείνεται ουσιαστικά μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου, οπότε ολοκληρώνεται το 9ο Φεστιβάλ Βραζιλιάνικου Κινηματογράφου.

Από την ερχόμενη Παρασκευή ξεκινούν μια σειρά από συναυλίες, ωστόσο το μεγαλύτερο ενδιαφέρον μάλλον βρίσκεται στις ταινίες που θα δούμε στο The Shoe Factory, στην παλιά Λευκωσία.

Μία απ' αυτές είναι το ντοκιμαντέρ **Senna**, που δύο χρόνια μετά την επίσημη κυκλοφορία του, φτάνει -επιτέλους- και στην Κύπρο, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Βραζιλιάνικου Κινηματογράφου. Αν και βρετανικής παραγωγής, το ντοκιμαντέρ έχει ως θέμα τον Βραζιλιάνο θρύλο της Φόρμουλα 1, ο οποίος έχασε τη ζωή του την πρωτομαγιά του 1994, σε ηλικία 34 ετών, στην πίστα της Ίμολα.

Τότε, 300 εκατομμύρια θεατές σε όλο τον κόσμο που παρακολουθούσαν σε ζωντανή μετάδοση τον αγώνα, πένθησαν τον πιο ιδιοφυή μέχρι σήμερα πιλότο της ασφάλτου, ενώ ένα εκατομμύριο Βραζιλιάνοι κατέκλυσαν το Σάο Πάολο την ημέρα της κηδείας του «καλλιτέχνη» της ασφάλτου, ενός ζωντανού συμβόλου της χώρας.

Το 2010, ο Βρετανός Ασίφ δημιούργησε το πρώτο ντοκιμαντέρ για τον διάσημο, βαθιά θρησκευόμενο, σοφιστικέ οδηγό της Φόρμουλα 1. Το ντοκιμαντέρ **Senna** απέσπασε κατά τη χρονιά κυκλοφορίας του τα βραβεία Καλύτερου Ντοκιμαντέρ και Καλύτερου Μοντάζ στα βραβεία BAFTA και το Βραβείο Κοινού στο Sundance Film Festival, ενώ ήταν υποψήφιο για Καλύτερη Ταινία στη Βρετανία.

Έγραψε τότε ο κριτικός της Guardian: «με τόσο αρχαιακό υλικό διαθέσιμο, ο σκηνοθέτης κατάφερε να μεταφέρει την ιστορία του Σένα ως ένα δράμα σε ζωντανή δράση παρά ως ένα μεταθανάτιο ύμνο. Δεν ακούμε τι έγινε στο παρελθόν, βλέπουμε τα όσα συνέβησαν μπροστά στα μάτια μας. Ο Gregers Sall και ο Chris King, μοντέρ του ντοκιμαντέρ, οι οποίοι απέσπασαν το BAFTA Καλύτερου Μοντάζ για τη δουλειά τους στο **Senna**, κατάφεραν να τοποθετήσουν τον θεατή κυριολεκτικά μέσα στην πίστα. Το κοινό «τρέχει» με ιλιγγιώδη ταχύτητα μαζί με τον Σένα, χάρη σε ενσωματωμένες κάμερες στο αμάξι. Και για τυχόν ανησυχίες, το περιοδικό Empire επισημαίνει πως το ντοκιμαντέρ δεν απευθύνεται αποκλειστικά σε όσους αρέσκονται να βλέπουν αυτοκίνητα να κάνουν κύκλους!»

Στην ταινία, την πρώτη που έγινε με την άδεια της οικογένειας του Σένα, μιλούν η μητέρα και η αδελφή του, ενώ μεγάλο μέρος της στηρίζεται στην κόντρα που είχε ο Άιρτον Σένα με τον Γάλλο οδηγό Αλέν Προστ. Οι δυο τους έρχονταν συχνά σε κόντρα, εντός και εκτός πίστας, ενισχύοντας την περιέργεια του φιλοθεάμονος κοινού, άρα και τη δημοτικότητα της Φόρμουλα 1. Ακόμα και όταν αγωνίζονταν μαζί στην ομάδα της ΜακΛάρεν, τα αμάξια τους συχνά συγκρούονταν. «Δεν ήθελε να με νικήσει, αλλά να με ξεφτιλίσει. Να δείξει στον κόσμο ότι ήταν καλύτερος. Αυτή ήταν η αδυναμία του. Νόμιζε ότι δεν μπορούσε να σκοτωθεί», λέει κάποια στιγμή στο ντοκιμαντέρ ο Προστ. Από την πλευρά του ο Σένα θεωρούσε πως ο τότε πρόεδρος της FIA, ο Γάλλος Ζαν Μαρί Μπαλέστρ, ευνοούσε τον Προστ. Ο 57χρονος σήμερα Αλέν Προστ, βλέποντας το ντοκιμαντέρ, άσκησε δριμεία κριτι-

κή στον δημιουργό του, θεωρώντας πως δεν απέδωσε σωστά στην οθόνη τη σχέση των δύο αντρών, η οποία τους τελευταίους μήνες ζωής του Σένα, πέρασε από την αντιπαλότητα στη φιλία. Στα τελευταία πλάνα της ζωής του Άιρτον Σένα, ο οδηγός της Φόρμουλα 1 φαίνεται εκνευρισμένος: για πρώτη φορά τον καταλαμβάνει ο φόβος, καθώς είχαν προηγηθεί ο τραυματισμός του Μπαρικέλο και ο θάνατος του Ρόλαντ Ρατζενμπέργκερ το προηγούμενο Σαββατοκύριακο. Ο ίδιος είχε εκφράσει την αμφιβολία του για την ασφάλεια στην πίστα του Σαν Μαρίνο. Στα πλάνα, κρατά συνεχώς το κεφάλι του, φτιάχνει τα μαλλιά του, παίρνει βαθιές ανάσες, είναι μελαγχολικός. Όπως μελαγχολική ήταν με το άκουσμα του θανάτου του η υφήλιος. Και δη η Βραζιλία, αυτή η λικνιζόμενη στους ρυθμούς της σάμπα χώρα, που την 1η Μαΐου 1994, πάγωσε.

ΠΟΛΙΤΗΣ

Κυριακή, 30 Σεπτεμβρίου 2012, p. 36

Πελέ και Ζομπίμ

Στο πλαίσιο του φεστιβάλ θα προβληθεί επίσης το ντοκιμαντέρ **Pele Eterno**, για τον διάσημο Βραζιλιάνο ποδοσφαιριστή, παραγωγής 2004. Η συναρπαστική ιστορία του Πελέ ξεδιπλώνεται στους ρυθμούς της μουσικής του ντοκιμαντέρ, την οποία δημιούργησε ειδικά γι' αυτό τον σκοπό ο Jorge Ben Jor. Το ντοκιμαντέρ ιχνηλατεί τη ζωή του Πελέ, βήμα με βήμα, από την παιδική του ηλικία όταν μεγάλωνε σε μια φτωχογειτονιά, μέχρι σήμερα. Με αρχεία που βλέπουν για πρώτη φορά το φως της δημοσιότητας, αλλά και με αποκαλύψεις σχετικά με την προσωπική και επαγγελματική του ζωή, η πραγματοποίηση της ταινίας χρειάστηκε πάνω από πέντε χρόνια έρευνας και αναδίφησης σε αρχεία της Βραζιλίας και τού εξωτερικού. Επιπλέον, συλλέχθηκαν περισσότερες από 150 μαγνητοσκοπημένες μαρτυρίες από μέλη της οικογένειας του Πελέ, φίλους, παίκτες και παράγοντες του ποδοσφαίρου.

Στην οθόνη του The Shoe Factory θα γνωρίσουμε επίσης τον Αντόνιο Κάρλος Ζομπίμ, ή απλώς Τομ Ζομπίμ. Δεν είναι άλλος από τον άνθρωπο που έγραψε το περίφημο *Girl from Ipanema*. Με το σκεπτικό πως ο κόσμος της μουσικής του **Αντόνιο Κάρλος Ζομπίμ** δεν μπορεί να συλληφθεί με λέξεις, οι σκηνοθέτες Nelson Pereira dos Santos και Dora Jobim μέσα από το ντοκιμαντέρ τους, «*A musica segundo Tom Jobim*», παραγωγής 2012, ανέλαβαν την πρόκληση να αποτυπώσουν τη μουσική πορεία αυτού του μεγάλου συνθέτη της Βραζιλίας, δημιουργού σπουδαίων και διαχρονικών ανθολογιών διεθνούς απήχησης. Η ταινία δεν στολίζεται από λέξεις και διαλόγους παρά μόνο από εικόνες σπουδαίων Βραζιλιάνων και διεθνών ερμηνευτών που ερμηνεύουν αξέχαστες μουσικές. Ο ίδιος ο Ζομπίμ περιγράφει τη μουσική του πορεία, μέσα από την οποία διαφαίνεται και η σπουδαιότητα του έργου του.

Εξαιρετικό ενδιαφέρον έχει και το ντοκιμαντέρ «**Janela da Alma**», όπου δεκαεννιά άνθρωποι των Τεχνών και των Γραμμάτων μιλούν στην κάμερα για το πώς βλέπουν -κυριολεκτικά- τον κόσμο. Πολλοί Βραζιλιάνοι συγγραφείς, ποιητές και μουσικοί, αλλά και ο Πορτογάλος νομπελίστας Ζοζέ Σαραμάγκου και ο Γερμανός σκηνοθέτης Βιμ Βέντερς μιλούν για τις προσωπικές τους εμπειρίες με τη μωπία αλλά και την τύφλωση.

Ατζέντα

Συναυλία Βραζιλιάνικης Τζαζ με την Ithamara Koorax

Παρασκευή 5 Οκτωβρίου 2012 / 20:30 - The Shoe Factory, Λευκωσία

Σάββατο 6 Οκτωβρίου 2012 / 22:00 - Graffiti Lounge Bar, Λεμεσός

Παρουσίαση βιβλίου και σύντομο ρεσιτάλ από τον Farley Derze

Πέμπτη 18 Οκτωβρίου 2012 / 19:30 - 21:30 - The Shoe Factory, Λευκωσία

Ρεσιτάλ με τον Βραζιλιάνο τραγουδιστή Cadu De Andrade και τον πιανίστα Farley Derze

Παρασκευή 19 Οκτωβρίου 2012 / 20:30 - The Shoe Factory, Λευκωσία

Ρεσιτάλ κλασικής κιθάρας με τον Marcos Vinicius

Παρασκευή 26 Οκτωβρίου 2012 / 20:30 - The Shoe Factory, Λευκωσία

9ο Φεστιβάλ Βραζιλιάνικου Κινηματογράφου

Δευτέρα 5 - Σάββατο 10 Νοεμβρίου / Προβολές 19:30 & 21:30 - The Shoe Factory, Λευκωσία

Μήνας Βραζιλιάνικου Βιβλίου

1 - 31 Οκτωβρίου 2012 / Βιβλιοπωλείο Moufflon, Λευκωσία (10% έκπτωση σε όλα τα βιβλία που αφορούν τη Βραζιλία)

